

HALK SAĞLIĞI UZMANLARI DERNEĞİ (HASUDER)
YENİ KORONAVİRÜS (COVID-19) HABER POSTASI (04.05.2020)

Kesin Olgu*: Türkiye (126.045) Dünya (3.349.786) **Ölüm*:** Türkiye (3.397) Dünya (238.628)

DSÖ Risk Değerlendirmesi: Küresel seviye - Çok Yüksek

*3 Mayıs 2020'de açıklanan verilerdir.

Günün HASUDER Önerisi

Toplu yaşam alanlarında daha dikkatli olunmalı

Cezaevleri, bakımevleri, huzurevleri, yetiştirme yurtları gibi toplu yaşam alanlarında COVID-19 ile mücadele için genel yaklaşımların yanı sıra belirlenmiş önlemlere uyma, tarama ve korunma yöntemleri ile ilgili özel bir dikkat gerekir.

Test, Tecrit, Temaslı İzlemi, Tedavi dörtlmesi ile anılan 4T buralar için de geçerlidir, ancak yaklaşımların ağırlıkları ve aralıkları ihtiyaca göre değişebilir.

Dünyadan Haberler

DSÖ Durum Raporu-104 ([WHO Situation Report-104](#))

- DSÖ, yakın zamanda [COVID-19 için Ülke Hazırlık ve Müdahale Durumu](#) belgesini güncelledi. Belgede tüm ülkelerin risk altında olduğu ve COVID-19'a hazırlanıp yanıt vermeleri gerektiği vurgulandı. Her ülke hazırlığını ve müdahale eylemlerini küresel Stratejik Hazırlık ve Müdahale Planı doğrultusunda planlamaya teşvik edilmektedir.
- Yemen ilk COVID-19 vakalarını doğrularken, **DSÖ'nün Doğu Akdeniz Bölge Ofisi**, kolektif eylem ve bağlılığın salgını hafifletmenin tek yolu olduğunu vurgulayan bir [açıklama yaptı](#). "Bir vaka bile teşhis edilmez, düzgün bir şekilde tedavi ve izole edilmez, temasları izlenmezse, COVID-19, Yemen halkı ve ülkenin zorlanan sağlık sistemi için önemli bir tehdit oluşturmaya devam edecektir".
- DSÖ yakın zamanda [COVID-19 Tedarik Portalı için Sıkça Sorulan Sorular](#) dokümanını yayımladı. COVID-19 Tedarik Portalı, ulusal yetkililerin ve COVID-19 Ulusal Eylem Planlarını destekleyen tüm uygulayıcı ortakların, kritik malzeme talep etmelerini kolaylaştırmak amacıyla oluşturulmuş bir araçtır.
- 15 Nisan'dan bu yana DSÖ, 1 Mayıs'ta yayımlanan en son güncelleme ile birlikte [COVID-19 haftalık güncelleme](#)sini yayımlamaktadır. Rapor, DSÖ fonlama mekanizması hakkında ayrıntıların yanı sıra günlük durum raporlarını da tamamlamaktadır.

ABD Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezleri (Centers for Disease Control and Prevention, CDC)

- CDC, "Sağlık Tesislerinde Olmayan COVID-19'lu Kişilerin İzolasyonunun Sona Erdirilmesi Ara Rehberi"ni yayımladı.

- **Semptom tabanlı strateji** için semptomları olan COVID-19 hastalarında semptomlar ilk olarak ortaya çıktıktan sonra izolasyon süresi 7 günden 10 güne, **Zamana dayalı strateji** için ilk pozitif test tarihinden itibaren asemptomatik bireylerde 7 günden 10 güne çıkarıldı. Bu güncelleme daha uzun viral yayılmayı gösteren kanıtlara dayalı olarak yapılmıştır (03.05.2020). [Kaynak](#)

U.S. Food and Drug Administration (FDA)

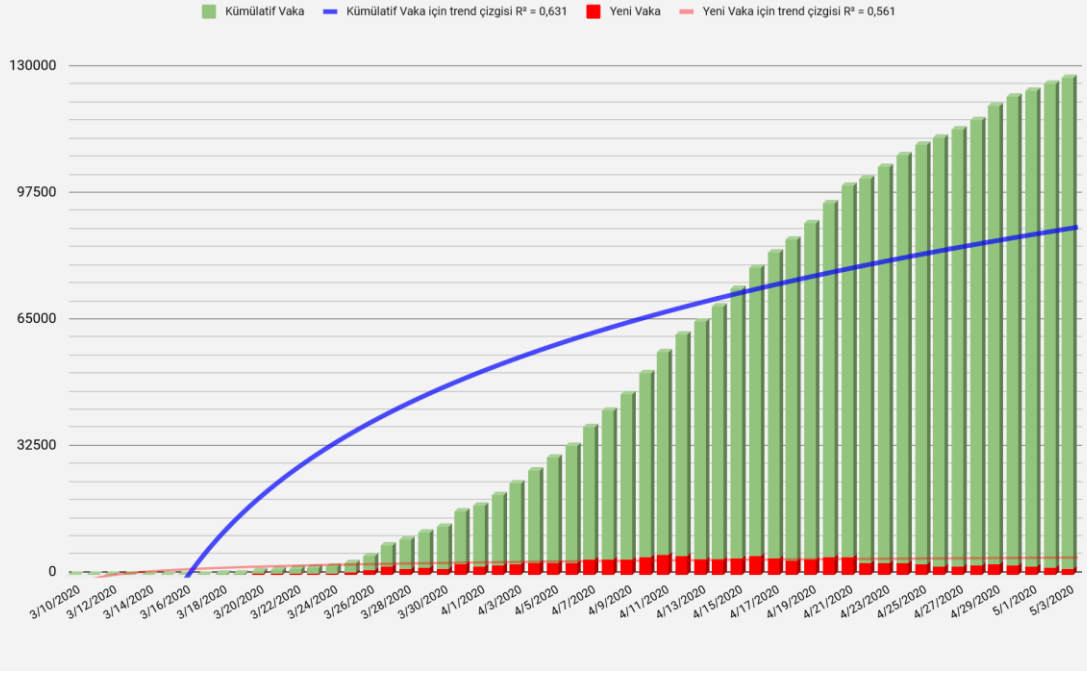
- FDA, şiddetli hastalığı olan yetişkinlerde ve çocuklarda, şüpheli veya laboratuvar onaylı COVID-19'un tedavisi için araştırma amaçlı antiviral ilaç olan Remdesivir'e acil kullanım izni verdi (01.05.2020). [Kaynak](#)
- Konvelesan plazma hakkındaki rehber ve ilgili web sayfası güncellendi (01.05.2020). Rehber [Burada](#) Web Sayfası [Burada](#)
- FDA, tüketicilere tavsiyede bulunmak için "Pandemi Sırasında Market Alışverişinde 12 İpucu" adlı bir video yayınladı (01.05.2020). [İzlemek için](#)

Türkiye'den Haberler

Tarih	Test Sayısı	Pozitiflik Oranı (%)	Yeni Vaka	Kümülatif Vaka	Ölüm	Kümülatif Ölüm	Vaka-Fatalite Oranı (%)
03/05/2020	24.001	6,96	1.670	126.045	61	3.397	2,70

Pozitiflik Oranı (%) = (Günlük Yeni Vaka Sayısı / Günlük Test Sayısı) x 100
Vaka-Fatalite Oranı (%) = (Kümülatif Ölüm Sayısı / Kümülatif Vaka Sayısı) x 100 [Kaynak](#)

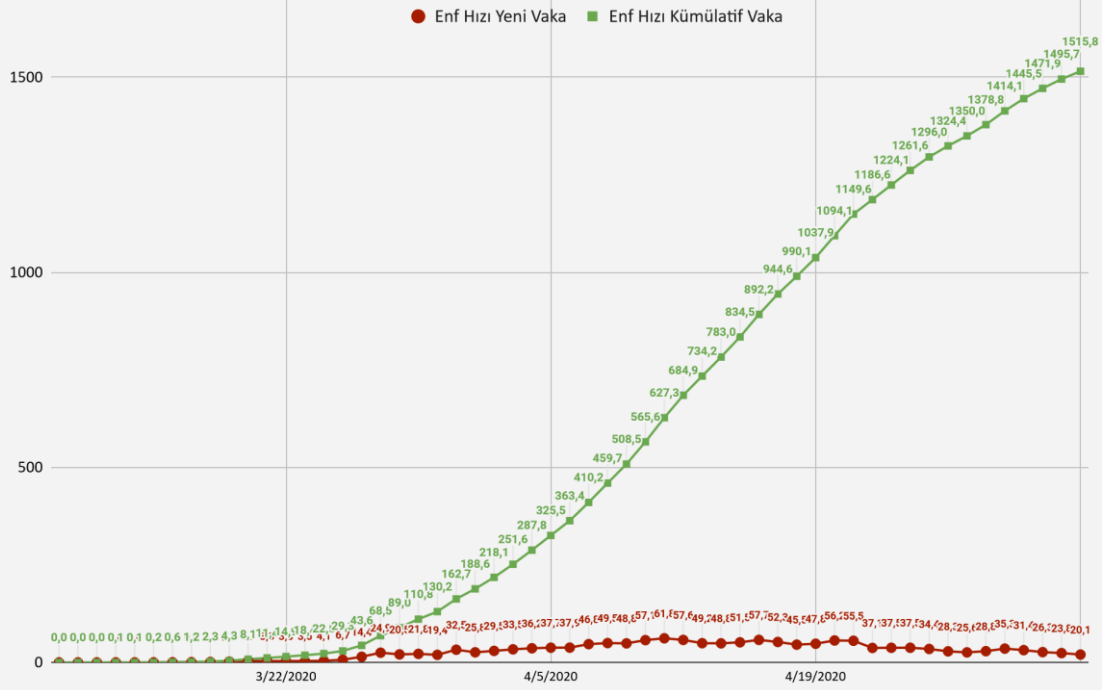
COVID-19 Salgın Eğrisi, Türkiye, 03.05.2020

HASUDER tarafından hazırlanmıştır (03.05.2020)

*Bu grafik Sağlık Bakanlığının duyurduğu günlük verilere göre hazırlanmaktadır. Vaka sayıları toplumdaki tüm vakaları değil test yapıp sonucu pozitif çıkan kişileri göstermektedir.

COVID-19 Salgını Enfeksiyon Hızı (1.000.000 Nüfusta), Türkiye, 03.05.2020

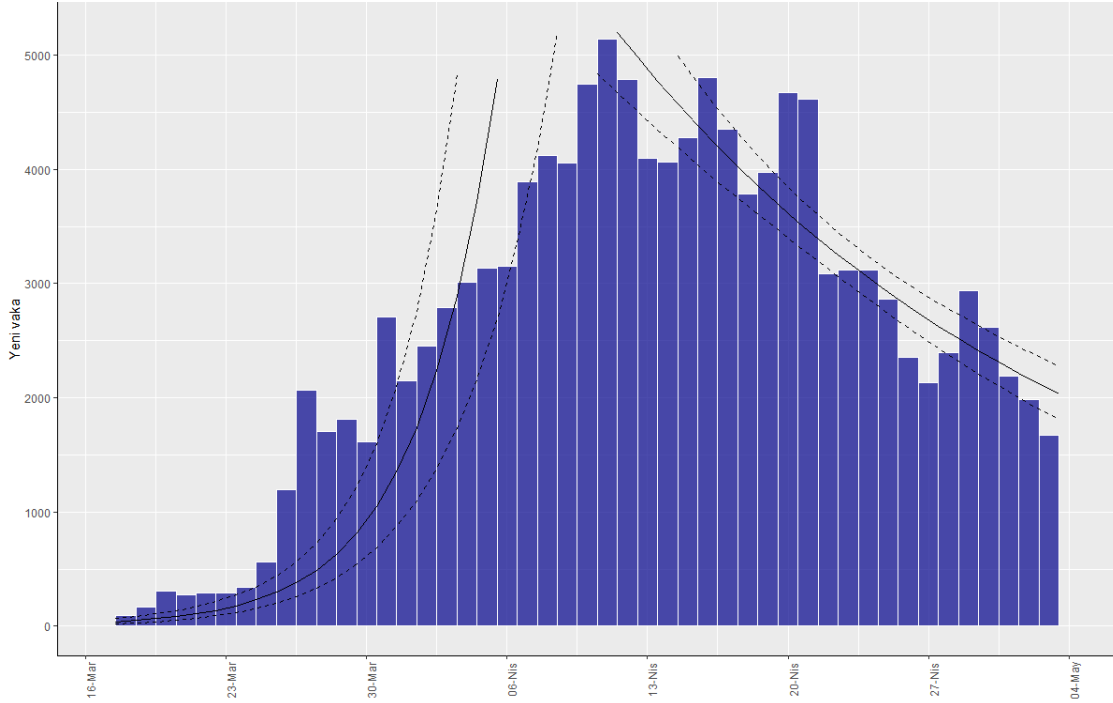
HASUDER tarafından hazırlanmıştır (03.05.2020)

Yeni Vaka Enfeksiyon Hızı = Günlük Yeni Vaka Sayısı / TÜİK Türkiye Nüfusu x 1.000.000

Kümülatif Vaka Enfeksiyon Hızı = Kümülatif Vaka Sayısı / TÜİK Türkiye Nüfusu x 1.000.000

***Bu grafik Sağlık Bakanlığının duyurduğu günlük verilere göre hazırlanmaktadır. Vaka sayıları toplumdaki tüm vakaları değil test yapıp sonucu pozitif çıkan kişileri göstermektedir. Ayrıca hesaplanan hızlarda kullanılan payda TÜİK 2020 ADNKS toplam Türkiye nüfusedir. Hastalığı geçirip immünite oluşturan gruptaki kişi sayısı görece çok az olduğu için paydadan çıkarılmamış; ihmal edilmiştir. Değerlendirmelerin bu kısıtlılıklar dikkate alınarak yapılması önerilmektedir.**

COVID-19 Salgın Eğrisi, Türkiye (03.05.2020)

HASUDER tarafından hazırlanmıştır (03.05.2020)

Grafik R (<https://www.R-project.org>), "incidence"* paketi kullanılarak hazırlanmıştır.

*Kamvar, Zhian N., et al. "Epidemic curves made easy using the R package incidence." F1000Research 8 (2019).

Log-linear regresyon eğrilerinin oluşturulmasında kullanılan yöntem için:

<https://cran.r-project.org/web/packages/incidence/vignettes/overview.html#modelling-incidence>

T.C. Sağlık Bakanlığı

- Sn. Bakan Twitter hesabından yaptığı açıklamada;
 - Normalleşme sürecinde sanayi üretiminin, COVID-19 tedbirlerine uygun bir şekilde devamı için çalışmaların başlatıldığını,
 - Gebze'de, günlük 5.000 test kapasiteli bir laboratuvar kurulduğunu belirtti (03.05.2020). [Kaynak](#)
- Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü tarafından aşağıdaki dokümanlar yayımlandı:
 - **COVID-19 Pandemi Döneminde Halka Açık Alanların Temizlik ve Dezenfeksiyonu** (03.05.2020) [Burada](#)
 - **COVID-19 Pandemi Döneminde Evcil Hayvanların Bakımı** (03.05.2020) [Kaynak](#)

T.C. İçişleri Bakanlığı

- Bakanlık;
 - 30 büyükşehir ve Zonguldak'a giriş/çıkışların kısıtlanmasının 04 Mayıs saat 24.00'a kadar uzatıldığını,
 - Sürecin devamına ve tedbirin kapsamına ilişkin kararın 04 Mayıs 2020 Pazartesi günü toplanacak olan Cumhurbaşkanlığı Kabinesinde alınacağını, [Kaynak](#)
 - 03 Mayıs saat 20.00 itibari ile 47 ilimizdeki; 1 ilçenin tamamı, 4 belde, 61 mahalle, 61 köy ve 6 mezra olmak üzere *toplam 133 yerleşim yerinde* karantina tedbirlerinin uygulanmakta olduğunu,
 - Bu yerleşim yerlerindeki toplam nüfusun 121.051 olduğunu,
 - Öte yandan 54 İldeki 247 yerleşim yerinde karantina kararının kaldırıldığını duyurdu (03.05.2020). [Kaynak](#)

T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

- Bakanlık yetkilileri ile Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) yetkilileri arasında *huzurevleri ve bakım evlerinde alınan COVID-19 önlemlerine ilişkin bir videokonferans* gerçekleştirildi. Toplantıda;
 - Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürü Orhan Koç tarafından, huzurevleri ve bakımevlerinde alınan önlemlerin paylaşıldığı,
 - DSÖ Türkiye Temsilcisi Dr. Irshad Ali Shaikh'in ise Türkiye'nin alınan tedbirler ve izlenen politikalarla dünyaya örnek olduğunu ifade ettiği belirtildi. (03.05.2020). [Kaynak](#)

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı

- Bakanlık;
 - Orman köylülerine ve kooperatiflere verilen kredilerin taksitlerinin, COVID-19 salgını nedeniyle 3 ay ertelendiğini, [Kaynak](#)
 - Hayvan ve ürünlerinin ihracatında veteriner giriş belgelerinin sevkiyata eşlik etmesi uygulamasının COVID-19 tedbirleri kapsamında kaldırılarak, bu belgenin 3 ay içinde resmi otorite tarafından gönderilmesi zorunluluğu getirildiğini duyurdu (03.05.2020). [Kaynak](#)
- Sn. Bakan
 - 81 ilde "Sağlık Kahramanları Hatıra Ormanı" kurulacağını, 1 milyon 61 bin 635 fidan dikerek her birine sağlık çalışanlarının isimlerinin verileceğini açıkladı (03.05.2020). [Kaynak](#)

Yükseköğretim Kurulu (YÖK)

- YÖK tarafından, COVID-19 salgını sürecinde üniversitelerde başlatılan uzaktan öğretim süreçlerinin mevcut durumunu tespit etmek üzere bir veri analiz çalışması yapıldı. Bu kapsamda;
 - 127 Devlet ve 62 Vakıf olmak üzere toplam 189 üniversiteden toplanan farklı alanlardaki verilerin değerlendirildiği,
 - 189 Üniversiteden 121'inin (%64'ü) 23 Mart 2020 (YÖK'ün üniversitelerde eğitime ara vermesinden bir hafta sonra) uzaktan öğretim uygulamalarına başladığı,
 - Bahar dönemindeki derslerin %90,1'inin uzaktan öğretim olarak açıldığı,
 - Üniversitelerin tamamına yakınının (%99,2) teorik derslerini, yaklaşık %89'unun ise uygulamalı derslerin teorik kısımlarını uzaktan öğretim yöntemiyle yürütmeye başladığı,
 - Uzaktan öğretim yöntemiyle açılan derslerin %22'sinde canlı sınıf uygulaması gerçekleştirildiği,
 - Uzaktan öğretimin en yoğun uygulandığı alanın "Sosyal Bilimler" (%91) olduğu,

- Ara sınavların ölçme ve değerlendirmesininin ağırlıklı olarak "Ödev" (%90,5) ve "Proje" (%83,10) yoluyla yapıldığı saptandı (03.05.2020). [Kaynak](#)

Ankara Tabip Odası (ATO)

- ATO yönetimi tarafından;
 - Geçen haftalarda başlatılan Kişisel Koruyucu Ekipman (KKE) dağıtımına 27-30 Nisan haftasında da devam edildi.
 - Ankara Bilkent Şehir hastanesine KKE dağıtılırken, Diyarbakır ve Şırnak Tabip Odalarına da bölgedeki sağlık çalışanlarına dağıtılmak üzere KKE iletili (03.05.2020). [Kaynak](#)

İstanbul Tabip Odası

- Sağlık çalışanlarının COVID-19 ile ilgili *meslek hastalığı/iş kazası bildirimi ile ilgili sahadan gelen sorulara yol gösterici olabilmek için İTO-Hukuk Bürosu tarafından oluşturulan rehber* yayımlandı (03.05.2020). [Burada](#)
- İstanbul Tıp Fakültesi'nin Prof. Dr. Murat Dilmener'in vefatıyla ilgili paylaştığı başsağlığı mesajı yayımlandı (03.05.2020). [Kaynak](#)

"Öğrencileri, asistanları ve meslektaşlarının örnek aldığı, insanlığı ve hekimliği ile hepimizde iz bırakan, İstanbul Tıp Fakültesi (İTF) 1991-1998 dönemi Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji, 1999-2008 dönemi İç Hastalıkları Anabilim Dalı Başkanı, emekli öğretim üyesi Prof. Dr. Murat Dilmener hocamızı COVID-19 nedeniyle kaybetmenin üzüntüsünü yaşıyoruz. Ailesinin ve tüm sevenlerinin acılarını paylaşıyor, başta İTF'liler olmak üzere bütün hekim camiasına başsağlığı diliyoruz. Kendisini hiç unutmayacağız, her zaman sevgi ve saygıyla anacağız."

Türk Toraks Derneği

- Derneğin Klinik Sorunlar Çalışma Grubunun hazırladığı **"COVID-19 ve Tromboz üzerine Nisan 2020 makale özetleri"** e-kitap şeklinde kullanıma sunuldu (03.05.2020). [Burada](#)

Türkiye Futbol Federasyonu

- TFF Sağlık Kurulu tarafından COVID-19 pandemisi nedeniyle ertelenen liglerin tamamlanması ihtimaline yönelik **"Futbola Dönüş Öneri Protokolü"** hazırlandı (01.05.2020). [Kaynak](#)

HASUDER'den Haberler

- "Günün Konusu" bölümünde bugün Prof. Dr. Dilek Aslan "Sosyal (Fiziksel) Mesafe" konulu içeriği paylaştı. [Okumak için](#)
- Prof. Dr. Sibel Sakarya TRT Haber özel yayınının konuğu oldu. [İzlemek için](#)
- Prof. Dr. F. Nur Baran Aksakal NTV Haber'in konuğu oldu. [İzlemek için](#)

Okuma Önerisi

Wuhan'daki İki Hastanede SARS-CoV-2'nin Aerodinamik Analizi

Bu çalışmada Şubat-Mart 2020 tarihleri arasında Wuhan'daki iki hastanenin farklı ortamlarından alınan aerosol örneklerinde viral RNA ölçümleri yapılarak SARS-CoV-2'nin aerodinamik doğası araştırılmış. RNA konsantrasyonu, izolasyon koşullarında ve uygun havalandırmaya sahip hasta

odalarında çok düşük oranlarda saptanırken, hasta tuvaletlerinde oldukça yüksek bulunmuş. Toplumsal alanlarda, muhtemelen taşıyıcıların bulunduğu kısmen kalabalık iki bölge dışında, yapılan ölçümlerde SARS-CoV-2 RNA bulunamamış. Sağlık çalışanlarının bulunduğu alanlarda viral RNA konsantrasyonları yüksek bulunmuş olsa da titiz sanitasyon koşulları uygulandığında bu oranların düştüğü görülmüş. Çalışmanın sonuçları oda havalandırmasının, açık alanların, koruyucu kıyafetlerin uygun kullanımının ve sanitasyonunun, tuvaletlerin dezenfeksiyonunun aerosollerdeki SARS-CoV-2 miktarını ciddi olarak düşürdüğünü göstermiş.

Liu, Y. et al., Aerodynamic analysis of SARS-CoV-2 in two Wuhan hospitals. Nature 2020, April.
<https://doi.org/10.1038/s41586-020-2271-3>

**Bu metin HASUDER adına Prof. Dr. Nazım Ercüment Beyhun, Doç. Dr. Lütfi Saltuk Demir, Dr. Öğretim Üyesi Melike Yavuz, Uzm. Dr. Musa Şahin, Uzm. Dr. Ahmet Naci Emecen, Arş. Gör. Dr. Tülin Çoban, Arş. Gör. Dr. Tuğçe Dartılmak, Arş. Gör. Dr. İrem Dilaver ve Arş. Gör. Dr. Aslı Ata Teneler tarafından hazırlanmıştır.*